

Emilia BEBU

Ce păcat că-i curvă sau nicio pagubă că nu-i postmodern!

Noua poveste pe care a pus-o în scenă Alexandru Darie la Bulandra demarează greu pentru spectatorul de azi. Povestea incestului scrisă în secolul lui Shakespeare, și tot în Anglia, pare lipsită de interes acum, când asemenea subiecte sunt foarte rar atinse în vreo scriere pentru scenă. John Ford – dar nu cel de la Hollywood – și-a scris piesa ***Ce păcat că-i curvă*** sau, pe englezește, ***'Tis a pity she's a whore!***, spune regizorul, încercând cu disperare să distragă atenția publicului, la „Globe”, dinspre autorul *Furtunii* spre sine. Atunci, subiectul șoca, folosirea liberă a cuvântului „curvă” în titlu, însă, nu. Asta e unul dintre puținele lucruri care se mai păstrează și azi. Dar nu a fost întotdeauna, de atunci încoace, așa. Prin secolul al XIX-lea, titlul a fost pur și simplu schimbat, când în *Giovanni și Annabella*, când în *Fratele și sora*, urmând un grafic istoric al ipocriziei sociale foarte clar desenat. Ca să fim exacti, sfera de azi a cuvântului fost tabu din titlu nu prea coincide cu aceea din 1633, când contemporanul lui Shakespeare a scris piesa. Cuvântul se pronunță în piesă abia când soțul Annabellei, contele Soranzo (că și aici, ca și de atâtea ori la Marele Will, acțiunea se petrece în Italia), descoperă că nu e primul bărbat din viața proaspetei sale

soții, ba, mai mult, că aceasta poartă în pânțele chiar rodul legăturii sale anterioare și pe care el, corect, o bănuiește a continua. Pentru atâta lucru, azi nicio femeie n-ar mai fi blagoslovită cu titlul de „curvă“! Azi lucrurile au evoluat, așa că titlul nu prea mai acoperă povestea. Dar mă grăbesc să adaug, dacă titlul a fost, totuși, păstrat, piesa care se joacă pe scena de la Izvor nu e chiar aceea scrisă de John Ford (1586–1640), ci o rescriere, cu eliminări și includeri de texte, de pildă, din Vechiul Testament, pe scurt: versiune scenică Oana Turbatu.

Spuneam la început că te obișnuiești greu cu ideea că ai să auzi timp de aproape patru ore, mai exact, trei ore și 50 de minute, întoarsă pe toate fețele, povestea unui incest, ce-i drept, adus cumva mai spre secolul al XVIII-lea, prin costume și maniere. Ca să te trezești luat de val și, dându-ți seama, hăt, după o oră sau două de spectacol, că ai fost mutat în acea altă lume, cu alte moravuri, cu altă morală, dar cu oameni esențialmente asemenea celor din lumea în care trăiești.

Cei doi frați care se iubesc disperat, fiind incapabili să se despartă, să renunțe la dragostea lor extrem de curată, deloc maculată, dimpotrivă, de relația carnală, devin treptat un fel de Romeo și Julieta mai avansați în relația lor și a căror moarte se petrece după ce dragostea lor s-a realizat, ba chiar amenință să și dea rod. (Sau e pur și simplu tendința minții omenescă de a comasa informațiile noi cu cele vechi, punându-le astfel pe un pat al lui Procust (al minții), pentru a crede că înțelege.) Tinerețea extremă, dacă pot spune așa, a lui Giovanni și a Annabellei este foarte credibil jucată de Vlad Logigan și de Emilia Bebu. Cel dintâi, un actor care a mai întruchipat în ultimul timp personaje demne de atenție în *Crimă și pedeapsă*, la Bulandra – Sala “Toma Caragiu” din Icoanei – și în *În rolul victimei*, la Metropolis. Remarcabil ca sensibilitate și capacitate de a trece o anume stare de imponderabilitate a tinereții îndrăgostite de pe scenă spre spectator, Vlad Logigan face în acest spectacol, sub bagheta lui Alexandru Darie, o creație memorabilă. Emilia Bebu, în ciuda faptului că nu acoperă, fizic, mai deloc epitetul ornant cu care o gratulează toate personajele piesei, căci ea e partida râvnită de mulți tineri contemporani din oraș, are toate datele unui talent solid pentru a întruchipa acest personaj de tragedie puternic shakespeariană, chiar dacă e de, sau numai după Ford. Stăpânind nuanțele unui rol dificil, Emilia Bebu învie și ea un personaj credibil al altor vremi. Povestea lor despre dragostea care stăpânește totul și este mai importantă decât orice, indiferent între cine și cine se produce arcul voltaic (scuzați-mi metafora ieftină pe care, în plus, autorul n-ar înțelege-o, dacă s-ar trezi cumva), modul în care și unul și altul dintre cei doi mari păcătoși reușește să-l facă până și pe Fratele Bonaventura, confesorul și mentorul lui Giovanni și apoi și al Annabellei, să se îndoiască de principiile religiei sale. În fața sentimentului mai puternic decât orice, cu care este confruntat, și care îi este „predicat” neîncetat de cei doi prea tineri pe care-i credea la început sortiți infernului, pe care li-l descrie în fel și chip, foarte convingător, Fratele Bonaventura mărturisește că nu știe nici el ce să mai creadă. Cornel Scripcaru, acest excelent actor, este unul dintre stâlpii spectacolului, e drept și pentru că în personajul său stă de la început teribilul secret, dar și pentru că actorul găsește tonul just, convingător în fiecare scenă. Tatăl celor doi copii îndrăgostiți nebunește, Florio, personalitate ilustră a Parmei, este și el excelent interpretat, de Romeo Pop. Un alt stâlp al spectacolului este personajul Vasques, amicul viitorului soț

Emilia BEBU și Vlad LOGIGAN

Vlad LOGIGAN

al Annabellei, intrigantul și spionul datat la toate relele, recunoscând aceasta cu seninătate. Interesant că primul „stâlp” are menirea să susțină, în timp ce al doilea, atunci când rolul celui dintâi pare a se fi dizolvat, este chemat să distrugă și săucidă. Crimele și uneltirile lui Vasques amintesc personajele de acest tip din dramaturgia epocii, de la Jago înainte, dar cu o nuanță mai modernă, în lectura lui Alexandru Darie și a Oanei Turbatu. Claudiu Stănescu face, în Vasques, un rol absolut memorabil, pornind de la momentul superficial al prezentării celor patru gentlemen (căci chiar italieni fiind, tot gentlemeni rămân), și până la uciderea Hippolitei, văduva împinsă de către contele Soranzo să-și omoare soțul și apoi părăsită, în momentul când iubitul ei începe să viseze la căsătoria cu Annabella, și până la scena finală când îi ia viața lui Giovanni. Irina Ungureanu, în Hippolita, demonstrează temperament și reușește să atragă atenția spectatorului, deși pe alocuri rolul se desprinde parcă de ea, lăsând-o descoperită. Dar Marius Capotă (în rolul lui Soranzo) este mai des în această situație. Rol vag misterios, continuu pendulând între spioana fără voie și mesagerul conștient al răului, Philotis, fata în scaun pe roțile care visează și ea la dragostea unui bărbat, este corect interpretat de Nicoleta Hâncu. Personajul ar fi fost, poate, mai convingător, dacă ar fi mers pe picioarele sale și atunci s-ar fi prelungit suspansul, pentru că așa prea știm de la început că propria nefericire se va răzbuna pe fericirea celor doi tineri pe lângă care este atașată de prietenul lui Florio, doctorul Richardetto, jucat cu nuanțată naturalețe și vervă de Ion Cocieru. Cu o funcție pozitivă, ca să zic așa, în economia piesei, un fel de doică bună din *Romeo și Julieta*, apare aici Putana, doica Annabellei, dar și, mai complicat decât la Shakespeare, amanta lui Florio, acesta fiind, de altfel, văduv. Relația lor este un fel de vag pandant al celei, teribile, a copiilor, prin faptul că morala mediului în care trăiesc îi atinge și pe ei, împiedicându-l pe Florio să dezvăluie lumii sale relația aceasta și să se însoare cu doica. Putana, în foarte buna interpretare a Oanei Ștefănescu, este aceea care trăiește alături de copiii lui Florio, cu sufletul la gură, tragedia care îi leagă, e prima care înțelege că fata este însărcinată, ceea ce precipită lucrurile spre finalul tragic. Acesta nu întârzie să intervină: contele Soranzo, suferind teribil, cum îi mărturisește lui Vasques, din cauză că este dezonorat, dă o petrecere cu ocazia zilei sale de naștere, la care invită notabilitățile orașului, pe prietenii săi, dar și pe nunțul papal, o apariție comică irezistibilă, cu o sutană până la genunchi, în interpretarea voit efeminată și fandosită a unui foarte sigur pe mijloacele sale actor, care este Marius Chivu. (Apariția lui Marius Chivu/Nunțul Papal descrețește frunțile și oferă spectatorului un moment de respiro. Cândva, demult, într-un film celebru acum 40 de ani, *Colina*, tot așa, unul dintre personaje, un negru solid și simpatic, are o ieșire, în fapt o criză de nebunie, dar de irepresibil efect comic, dispând pentru câteva minute, în sală, tensiunea aproape insuportabilă de până atunci și lăsând loc astfel celei de după. Prima apariție a Nunțului mi-a amintit acea scenă, prin totala sa discordanță aparentă cu ceea ce se petrecea.) Numai că la acest banchet, unde trebuiau să moară cei doi vinovați, intervine neprevăzutul – fata știe că se va întâmpla ceva rău, îl previne pe iubitul ei frate, iar acesta o ucide, deducem: spre a nu-i lăsa altuia această decizie asupra vieții ei, dar nu are puterea să-și ia și propria viață, ceea ce îi dă posibilitatea lui Vasques să comită a doua lui crimă în direct din această piesă, e drept doar ca o îmbrățișare

simbolică. Deoarece ajunge o îmbrățișare a acestui purtător al răului pentru ca o ființă pură precum Giovanni să fie ucisă.

Scenografia și luminile, prima semnată de Octavian Neculai, celelalte de Alexandru Darie, realizează adesea punerea în abis a destinului din spectacol, apariția peretelui-oglină dublează parcă cele ce se întâmplă, dar pe alocuri se abuzează de voaluri, nu, nu în vestimentația personajelor, ci în scenografie, fâșii înalte care maschează fără să ascundă. Soluția scenelor paralele, când lumea celor doi îndrăgostiți trece alături de aceea a conformității cu morala socială comună, fără ca ele să se vadă și audă, ar fi fost mai potrivită dacă n-am fi văzut mașiniștii împingând din greu spre a deplasa partea „mobilă” a scenei. Aceste momente sunt dintr-un alt teatru pe care Alexandru Darie îl refuză, altfel, prin acest spectacol captivant. Sigur, momentele acestea sunt scurte și nu te scot din transa în care, eventual, te-a cufundat, spectator fiind, povestea și regia, dar ele distonează totuși cu modul de teatru ales pentru această reprezentare a unei piese elisabetane. Muzica accentuează ceea ce ar fi trebuit, poate, estompat, și anume caracterul oarecum retro al punerii în scenă. Retro, adică modern, într-o lume în care nu se mai tolerează decât postmodernismele. Dincolo de acestea, spectacolul se păstrează în memorie și, în ciuda subiectului de inactualitate, el ți se reactualizează chiar dacă a trecut câțiva timp de când l-ai văzut, prin pregnanța imaginilor și a interpretării, prin felul captivant în care este transpusă povestea, prin plastica montării.

Teatrul „Lucia Sturza Bulandra” – Ce păcat că-i curvă de John Ford. Versiunea scenică: Oana Turbatu. Regia și light designul: Alexandru Darie. Scenografia: Octavian Neculai. Ilustrația muzicală: George Marcu și Alexandru Darie. Cu: Vlad Logigan (Giovanni); Emilia Bebu (Annabella); Claudiu Stănescu (Vasques); Romeo Pop (Florio); Cornel Scripcaru (Fratele Bonaventura); Marius Capotă (Soranzo); Oana Ștefănescu (Putana); Ion Cocieru (Riciardetto); Marius Chivu (Nunțiu Papal); Nicoleta Hâncu (Philotis); Irina Ungureanu (Hippolita). Data premierei: 25-26 noiembrie 2007.

Crenguța MANEA

*Păcat că e la BULANDRA,
păcat că e Alexandru Darie...*

Patru ore și treisprezece minute – atât a durat de la primul gong până la finalul spectacolului – am îndurat, împreună cu alți semeni la fel de răbdători cu imaginația și meșteșugul artistic ale regizorului și ale trupei de la „Bulandra”, să se întâmple ceva pe scenă pentru a ne motiva așteptarea. Dar minunea nu s-a petrecut!

Spectacolul *Ce păcat că-i curvă*’ – de sau după John Ford, nu se poate afla ținând seama de imprecizia formulărilor preluate de pe site-ul Teatrului Bulandra – este refuzat de teatralitate măcar din câteva motive esențiale, două dintre ele